

PARTIOHARRASTUKSEN IMU 13-17 VUOTIAIDEN IKÄLUOKASSA

Olli Koskela, olli.koskela@partio.fi, partiojohtaja ja jalkapallovalmentaja, 13.6.2023

JOHDANTO

Partio on monipuolinen harrastus, jonka tavoitteena on kasvattaa nuorista terveitä, hyvinvoivia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Toiminnan toteuttamiseksi kasvatustavoitteet on määritelty kansainvälisellä, kansallisella ja piiritasolla sekä kullekin ikäkaudelle, joita ovat perhepartio (3-6 vuotiaat partiolaiset), sudenpennut (7-9 vuotiaat), seikkailijat (10-12 vuotiaat), tarpojat (12-15 vuotiaat), samoajat (15-17 vuotiaat) ja vaeltajat (18-22 vuotiaat). Yli 22 vuotiaat aikuiset ovat partiotoiminnan johtajia ja mahdollistajia ja "luotsaavat" ikäkausien toimintaa kunkin ikävaiheen tarpeen mukaan. (Suomen partiolaiset, n.d.)

Käytännön toimintaa järjestetään paikallisissa organisaatioissa, jotka Suomessa ovat tyypillisesti rekisteröityjä yhdistyksiä ja joita kutsutaan lippukunniksi. Vaikka usein lippukunnilla on taustayhteisö tukemassa toimintaa, liittyy partioaateeseeseen vahva itsenäisyyden eetos, lähtien partioliikkeen perustajan sir Robert Baden-Powellin partio-ohjaajalle vuonna 1908 suuntaamista ensimmäisistä saatesanoista ohjekirjassa *Scouting for Boys* (2004): "Finance must largely depend on the efforts of the Scouts themselves." Itsenäisyyden kasvattaminen ja vertaisjohtajuus on tuotu selkeästi esiin myös suomalaiseen partio-ohjelmaan (Suomen partiolaiset, n.d.).

Lippukunnassamme oli tarpojaikäluokan toimintaa aloittaessanani 2015 ja tuolloin sitä johti samoajat. Ensimmäisinä vuosina järjestin vaellus- ja retkeilykulttuuriin kehittämisenä yksittäisiä 1-3 yön telttailureissuja, joita oli noin kerran kaudessa keväisin ja syksyisin. Tätä toimintaa myös linkitettiin muiden lippukuntien kanssa tehtyyn yhteistyöhön ja kehittämiseen.

Vuonna 2020 aloitin säännöllisen viikkotoiminnan johtamisen tuolloin seitsemän 12-14 vuotiaan nuoren tarpojaryhmälle. Koronan vaikutuksesta toiminta oli paljon etänä tehtyjä videokokouksia, mutta partioharrastuksena mahdollisti myös ulkona tekemisen luontevasti silloin, kun rajoitukset antoivat myöten. Partio-ohjelmaan kuuluu myös tämän ikäluokan kouluttaminen ryhmänohjaajatoimintaan ja olemme toteuttaneet nuorempien 10-12 vuotiaiden ryhmissä, joiden viikkotoiminnan johtamiseen aloin myös osallistua 2020 syksystä alkaen samassa yhteydessä tarpojaryhmän kanssa.

Tässä raportissa keskityn tämän vanhemman ryhmän toiminnan järjestämisen piirteisiin ja havaintoihin aktiivisen retkeilytoiminnan organisoinnista. Aktiivinen tässä yhteydessä on noin kolme retkeä kaudessa eli vuoden aikana yhteensä noin viisi tai kuusi.

Tavoitteena oli vastata partion kansallisiin tavoitteisiin ennen kaikkea kehittämällä nuoria itseään kiinnostavaa ja heidän näköistään toimintaa. Havainnot ovat syntyneet lähes päivittäisestä pohdinnasta ja reflektoinnista johtajaparini kanssa siitä, miten kasvatamme ryhmän itsenäisyyttä, luomme mallia seuraaville ryhmille toimia ja samalla toteutamme imua harrastukseen, joka toivottavasti näyttäisi osallistujiansa näköiseltä enemmän kuin he itse osasivat etukäteen kuvitella.

LUONTORETKEILY KASVATUSPEDAGOGIIKAN TYÖKALUNA

Olellaisena osana kasvatukselliseen kaareen kohderyhmässä toiminnassani kuului siis retkeilyn jatkaminen säännöllisen ja tavoiteltuna tekemisenä. Tähän on kolme syytä: luontoyhteys, tavoitteenasetanta ja oma intohimo.

Luontoyhteyden vaaliminen on lähes ilmeinen itsearvo. Lukuisat tutkimukset osoittavat luonnossa oleilulla ja liikkumisella olevan positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin. Lisäksi partioperinteeseen erähenkisyys ja -taidot kuuluvat elimellisenä osana.

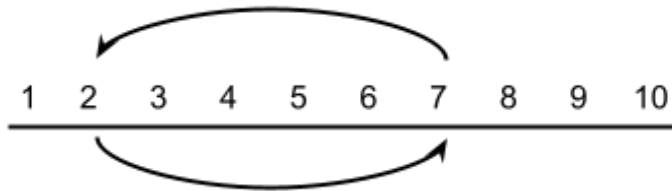
Tavoitteenasetanta retkeilyn kautta on toinen ja vähemmän ilmeinen syy. Retket mahdollistavat epäsuorasti toiminnan jakamisen projekteihin ja tavoitteisiin. Verrattuna esimerkiksi jalkapalloon (jonka harrastamisesta on myös löydettävissä partion kasvatustavoitteiden hyvän elämän periaatteet), partio konkreettisena tekemisenä on vaikeammin määriteltävissä. Jalkapallo konkreettisena tekemisenä kulminoituu joukkueen tavoitteeseen tehdä pelitilanteessa enemmän maaleja kuin vastajoukkue. Väite kärjistää hieman, eikä tässä ota kantaa kuin konkreettisena toiminnan näkökulmaan, jonka taakse moni muu ulottuvuus asettuu. Retket raamittavat toimintaa sekä ajallisesti että laajuudessa ja retkeilyosuhteissa korostuu yksinkertaisuus, sillä perusasioiden äärellä aikaa kestää kauemmin kuin normaaliarjen puitteissa (vesi ei tule suoraan lasiin, ruoka keitetään pienellä keittimellä, vaatetusta säädetään jatkuvasti jne.). Samalla ryhmätyölle tulee luontainen tarve, koska yhteistyöllä saavutetaan merkittävää ajansäästöä.

Oma intohimo on kolmas tunnistamani syy retkeilykasvatuksen systemaattiseen jatkamiseen ja kehittämiseen. Vapaaehtoistoiminnassa johtajan osallistumisen motivaation on oltava sisäsyntyistä ja itseä innostava ohjelma tukee jaksamista. Toisaalta innostus on myös tarttuvaa ja aidon ilon jakaminen on pakotettua helpompaa.

Lisäksi oman kiinnostuksen ja minuuden etsiminen on myös tavoite kohderyhmän toiminnassa. Koska partio on tavoitteiltaan laaja, se mahdollistaa myös montaa erilaista tekemistä. Retkeilykulttuurin saralla koen että minulla on annettavaa, ja onhan yleisestikin itselle tärkeästä aiheesta on mukava puhua ja jakaa kiinnostuneelle yleisellä. Toiminnassani pyrin tuomaan tätä näkökulmaa myös kohderyhmälle esiin. Kaikkea ei pidä osata, eikä montaakaan asiaa tarvitse todellisuudessa tehdä muiden käskystä tai koska muut tekevät. Huoneentauluna: "Löydä itsesi, jotta voit jakaa siitä muille!"

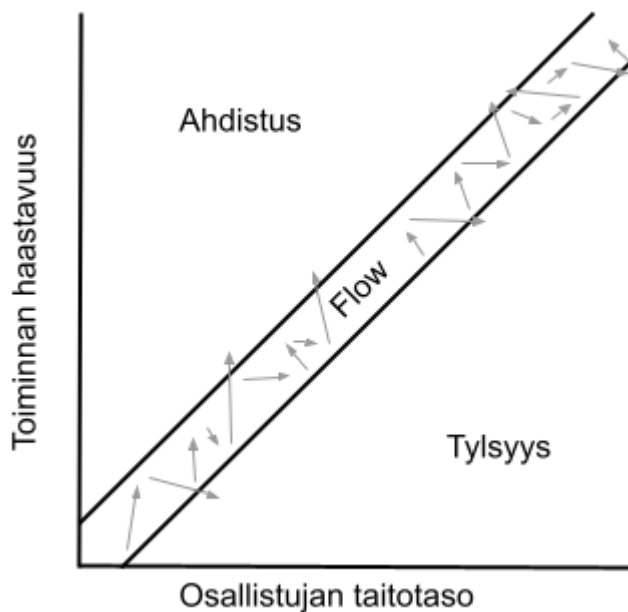
Suuri haaste toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on ollut sopivan haastellisuusasteen löytäminen. Poikkeuksetta kokoontumisten jälkeen on ollut hyvä tunne tavoitteiden edistymisestä, vaikka aina ne eivät ole olleet niin näkyviä varsinkaan kohderyhmälle. Usein kuitenkin luovuus suunnitelmien muutoksissa on ollut merkittävää ja ikäryhmällä tuntuu (ainakin allekirjoittaneelle ensikertalaiselle johtajalla), että se mikä toimi eilen, ei välttämättä toimi tänään, mutta saattaa olla huomisen hitti.

Paljon kohderyhmää innostavan toiminnan suunnittelussa auttoi heidän omien toiveiden kuuntelu ja osallistujat myös kokivat tulleen kuulluksi, mikä lisäsi osallisuuden tunnetta. Kokoontumisten jälkeen kirjoitin ideoita muistiin ja sovitin niitä tuleviin tapaamisiin ja retkiin. Usein teinkin tämän pienellä lisämausteella ja pyrin viemään juttua askeleen tai kaksi odotettua pidemmälle, jotta syntyy virikkeitä laajentaa ryhmäläisten näkökulmia sekä luottoa omiin taitoihin. Ajatusta tiedostin osittain Erik Bertrand Larsenin Paras-kirjassa (2017) esittämän jääkärikoulun selviytymiskurssin kestävyyskyky asteikoilla. Asteikko on esitetty kuvassa 1. Asteikolla luku 4 on ihmisen oma kokemus kestävydestä ja luku 7 esitettiin upseerin väitteenä, että "ainakin tämän verran tiedän kaikkien kestävä". Luku 10 on saavutettavissa, mutta vaatii äärimmäistä ponnistelua selvitä niissä olosuhteissa. Minun tavoitteeni oli kiertää kehää lukujen 2 ja 7 välillä harrastustoimintaan suhteutetulla, mutta vastaavalla ajatuksella. Eli perustasosta mennään retkelle, joka haastaa hieman yli mukavuusalueelta ja retken jälkeen palataan helpolle perustasolle. Ajattelen "ylipalautumisen" mahdollistavan riittävän ajan myös henkiseen reflektointiin ja uuden kehittämiseen jatkuvan inkrementaalisen etenemisen sijaan.

Kuva 1. Haastavuuskehä. Toimintaa tehtiin syklisesti yli perustason (4) ja palautuminen alle perustason oli pyrkimys mahdollistaa riittävä henkinen reflektointi.

Kurssilla esitettiin flow-malli (saatavilla Uusitalo, 2022), johon en aikaisemmin ollut tässä muodossa kiinnittänyt huomiota. Mallissa flow-tila saavutetaan osaamistason ja toiminnan haastavuuden tasapainopisteessä, missä sopivan haastava toiminta nostaa osaamistasoa, mutta liian haastava toiminta ahdistaa ja liian helppo koetaan tylsäksi. Malli on esitetty kuvassa 2. Ajatus on hyvin vastaava edellä esitetyn syklisen ajattelutavan kanssa ja oikeastaan ne tukevat toisiaan. Pitkässä juoksussa toimijan kokemus sopivan haastavasta tekemisestä nousee, kuten flow-mallissa, mutta lyhyellä aikaperspektiivillä kokemukseni on, että nousu ei ole tasaisen lineaarista, vaan hyvinkin poukkoilevaa.

Kuva 2. Flow-malli, jossa imu toimintaan saavutetaan osaamisen ja haastavuuden tasapainopisteessä ja toimintaa pyritään organisoimaan sen lähellä olevalla flow-alueella.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Suomessa urheiluseuroissa harjoitettava liikuntalajien harrastaminen lopetetaan keskimäärin 10,6 vuotiaana, minkä on päätelty johtuvan ainakin osittain rakenteellisesti muutoksesta kohti tilaaja-tuottajamallia, missä harrastusseura tuottaa kuluttajaperheille palvelun, jonka laatua mitataan menestymisellä (Helne, 2020). Tässä suhteessa partion ominaispiirre on aktiivisen toimijuuden korostaminen hyvin nuoresta asti eli tuottajaksi siirtyminen. Suomessa toisen asteen jälkeiset opinnot ja asepalvelus aiheuttavat melko suuren muutoksen yli 18-vuotiaiden ikäluokassa, joten lippukuntien toiminnassa muutamaa vuotta tämän raportin kohderyhmää vanhempien nuorten perinteet häviävät nuorten vaihtaessa paikkakuntaa ja mm. siksi toimijuuden vaatimus siirtyy mielestäni turhan merkittävänä tämän raportin kohderyhmälle. Juho A. Hollon (Saastamoinen, 2023) sanoja lainaten “On tarkasteltava sitä, mikä voi kasvaa ja siten tulla kasvatuksen kohteeksi. Kasvattava työ kohdistuu tähän itsestään tapahtuvaan kehitykseen.” Siis: kasvua ei voi pakottaa eikä aikaistaa, vaan on valittava kunkin osallistujan kapasiteetin ja innokkuuden mukaisia haasteita ja tehtäviä, jotta harrastus vie mukanaan. Kaikki eivät välttämättä siirry tuottajiksi 15-17 vuoden iässä, mutta kasvatus ja harrastuksen säilyttäminen on silti arvokasta ja kantaa hedelmää myöhemmin.

Seuraavaksi omalla ohjaajaurallani siirryinkin kohderyhmän mukana tähän 18-22 vuotiaiden nuorten luotsaamiseen. Heli Lehtomäen (2022) etäpartiota käsittelevässä aineistossa samoajaikäiset eli 15-17 vuotiaat partiolaiset pitivät täysin etänä tapahtuvaa toimintaa vahvasti toissijaisena vaihtoehtona kasvokkain tapaamiselle, mutta samalla tunnistavat yhteydenpitovälineiden mahdollistavan yhteisen toiminnan jatkamisen paikkakunnalta muuton tai muun vastaavan elämänmuutoksen jälkeen. Aineistossa myös arvostettiin etäpartiotoininnan yhteydessä selkeitä tehtävälisteriä. Uskon, että retkeilykulttuurin jatkamisella voidaan ylläpitää harrastuksen imua myös etäältä valmisteltavissa, mutta kasvokkain toteutettavissa retki- ja leiriprojekteissa. Kurssilta mukaani otan luotsaamisessani kehitettäväksi ohjattavien uusien taitojen mukanaan tuoman profiloitumisen tunnistamisen sekä monikanavaisen ja monipuolisen innostavan viestinnän kehittämisen. Samalla teen tilaa nuorille itselleen kasvaa, kuitenkin aktiivista läsnäoloa unohtamatta.

LÄHTEET

Baden-Powell, R. (2005). Scouting for Boys. Oxford university press.

Gran, J. (2020). Partiojohtajan käsikirja. Oy Partio Scout Ab.

Helne, H. (2020). *Pojat, pojat, pojat*. Otava.

Larssen, E. B. (2014/2017). *Paras*. Bazar Kustannus.

Lehtomäki, H. (2020). Mielekästä etäpartiota samoajille. [Opinnäytetyö yhteisöpedagogi YAMK, Humanistinen ammattikorkeakoulu].

Saastamoinen, R. (2022). Pedagoginen katse. [Suullinen esitys]. Pedagogisen toiminnan perusteet lasten ja nuorten harrastustoiminnassa 20.4.2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen Partiolaiset (n.d.). Partio-ohjelma. Suomen partiolaiset. Haettu 12.6.2023.
<https://partio-ohjelma.fi/>

Uusitalo, L. (2022). Vahvuudet pedagogiseksi voimavaraksi. Taideyliopiston Avoin kampus , Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen observatorio.
https://urn.fi/urn:nbn:fi:oerfi-202301_00026096_8

LISENSSI

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla.